

آشنایی با مجموعه عرفان اسلامی

(کلیات، تاریخ عرفان، عرفان نظری، عرفان عملی و...)

تألیف

علی امینی نژاد

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

۱۳۹۰

فهرست مطالب

مقدمه معاونت پژوهش	۲۷
--------------------	----

مبحث نخست: شناخت کلی عرفان اسلامی / ۲۵

درس اول: شناخت کلی عرفان اسلامی (۱)	۳۷
معنای لغوی تصوف	۳۹
معنای اصطلاحی تصوف	۴۱
معنای اصطلاحی عرفان	۴۳
عرفان عملی و نظری	۴۶
عرفان عملی	۴۷
ملاحظات چند در عرفان عملی	۴۸
عرفان نظری	۵۱
برای مطالعه بیشتر	۵۲
چکیده‌ها	۵۴

درس دوم: شناخت کلی عرفان اسلامی (۲)	۵۷
محورهای اساسی در عرفان نظری	۵۹

۶۰	مقایسه عرفان نظری با فلسفه
۶۱	امکان دستیابی به معارف شهودی
۶۴	هماهنگی عرفان با عقل و دین
۶۷	تأثیرات عرفان عملی و نظری بر یکدیگر
۷۱	چکیده‌ها

۷۲	درس سوم: شناخت کلی عرفان اسلامی (۳)
۷۵	هویت اسلامی عرفان اسلامی
۷۵	خاستگاه عرفان اسلامی
۸۰	برای مطالعه بیشتر
۸۳	دو نکته
۸۵	شریعت، طریقت و حقیقت
۹۱	میزان عرفان اسلامی
۹۳	تکمله
۹۵	چکیده‌ها

مبحث دوم: ادوار تاریخی عرفان اسلامی / ۹۹

۱۰۱	درس چهارم: ادوار تاریخی عرفان اسلامی (۱)
۱۰۳	ادوار پنج‌گانه عرفان اسلامی
۱۰۴	دوره اول: دوره آغازین عرفان اسلامی
۱۰۷	۱. اویس قرنی (م ۳۷)

۱۱۰	۲. حسن بصری (م ۱۱۰)
۱۱۱	۳. حبیب عجمی (م ۱۱۹)
۱۱۲	۴. مالک بن دینار (م ۱۳۱)
۱۱۳	۵. ابو هاشم صوفی کوفی
۱۱۴	۶. ابراهیم ادهم (م ۱۶۱-۱۶۶)
۱۱۴	۷. رابعه غَدَوِيَّه (م ۱۳۵ یا ۱۸۵)
۱۱۵	۸. فضیل عیاض (م ۱۸۷)
۱۱۶	۹. شقیق بلخی (م ۱۹۴)
۱۱۷	۱۰. معروف کرخی (م ۲۰۰)
۱۱۸	دوره دوم: دوره بالندگی و تکامل
۱۲۰	عرفای قرن سوم
۱۲۰	عرفای طراز اول و مشهور قرن سوم
۱۲۰	۱. بشر حافی (م ۲۲۷)
۱۲۰	۲. حارث محاسبی (م ۲۴۳)
۱۲۱	۳. ذوالنون مصری (م ۲۴۵)
۱۲۲	۴. سَرِی سَقَطِی (م ۲۵۳)
۱۲۳	۵. بایزید بسطامی (م ۲۶۱)
۱۲۳	۶. ابوسعید خَرَّاز (م ۲۷۹)
۱۲۴	۷. سهل تستری (م ۲۸۳ یا ۲۹۳)
۱۲۵	۸. ابوالحسین نوری (م ۲۹۵)
۱۲۶	۹. جنید بغدادی (م ۲۹۷)
۱۲۷	برای مطالعه بیشتر
۱۲۸	۱۰. رُویم بن احمد (م ۳۰۳)

۱۱. حکیم ترمذی ۱۲۸
۱۲. حسین بن منصور حلاج بیضاوی (م ۳۰۶ یا ۳۰۹) ۱۲۹
- برای مطالعه بیشتر ۱۳۰
- عرفای غیر مشهور قرن سوم ۱۳۰
- چکیده‌ها ۱۳۴
- درس پنجم: ادوار تاریخی عرفان اسلامی (۲) ۱۳۷
- عرفای قرن چهارم ۱۳۹
- عرفای طراز اول و مشهور قرن چهارم ۱۳۹
۱. ابن عطا آدمی (م ۳۰۹ یا ۳۱۱) ۱۳۹
۲. ابوبکر شبلی (م ۳۳۴) ۱۴۰
۳. ابونصر سراج طوسی (م ۳۷۸) ۱۴۱
۴. ابوطالب مکی (م ۳۸۳ یا ۳۸۶) ۱۴۱
- برای مطالعه بیشتر ۱۴۲
- عرفای غیر مشهور قرن چهارم: ۱۴۲
- عرفای قرن پنجم ۱۴۶
- عرفای طراز اول و مشهور قرن پنجم ۱۴۶
۱. ابو عبد الرحمن سلمی (م ۴۱۲) ۱۴۶
۲. شیخ ابوالحسن خرقانی (م ۴۲۵) ۱۴۷
۳. ابوسعید ابوالخیر (م ۴۴۰) ۱۴۸
۴. شیخ ابوالقاسم قشیری (م ۴۶۵) ۱۵۰
۵. هجویری (م حدود ۴۷۰) ۱۵۰
۶. خواجه عبداللّه انصاری (م ۴۸۱) ۱۵۱

۱۵۲.....	۷. امام ابو حامد محمد غزالی (م ۵۰۵)
۱۵۳.....	برای مطالعه بیشتر
۱۵۳.....	عرفای غیر مشهور قرن پنجم
۱۵۵.....	عرفای قرن ششم
۱۵۵.....	عارفان طراز اول و مشهور قرن ششم
۱۵۵.....	۱. عین القضاة همدانی (م ۵۲۵)
۱۵۶.....	۲. حکیم سنایی غزنوی (م ظ ۵۲۵)
۱۵۶.....	۳. احمد جام (م ۵۳۶)
۱۵۷.....	۴. محی الدین عبدالقادر گیلانی (م ۵۶۰)
۱۵۸.....	۵. شیخ روزبهان بقلی شیرازی (م ۶۰۶)
۱۵۸.....	برای مطالعه بیشتر
۱۵۸.....	عرفای غیر مشهور قرن ششم
۱۶۱.....	تکملة دورة دوم
۱۶۱.....	عرفای بخشی از نیمه اول قرن هفتم
۱۶۲.....	۱. نجم الدین کبرا (م ۶۱۸)
۱۶۳.....	۲. مجدالدین بغدادی (م ۶۰۷ یا ۶۱۶)
۱۶۴.....	۳. فریدالدین محمد عطار نیشابوری (م ۶۱۸ تا ۶۲۷)
۱۶۵.....	۴. شهاب الدین ابوحفص عمر سهروردی (م ۶۳۲)
۱۶۶.....	۵. ابوحفص عمر بن فارض مصری (م ۶۳۲)
۱۶۷.....	۶. شیخ اوحداالدین حامد کرمانی (م ۶۳۵)
۱۶۹.....	چکیده ها
۱۷۱.....	درس ششم: ادوار تاریخی عرفان اسلامی (۳)
۱۷۳.....	دوره سوم: دوره شکوفایی و اوج

- عرفای قرن هفتم..... ۱۷۶
۱. محیی‌الدین بن عربی (م ۶۳۸)..... ۱۷۶
 ۲. رضی‌الدین علی لالا غزنوی (م ۶۴۲)..... ۱۷۷
 ۳. شمس تبریزی (م ۶۴۵)..... ۱۷۸
 ۴. شیخ سعدالدین حموی (م ۶۵۰)..... ۱۷۸
 ۵. نجم‌الدین رازی (م ۶۵۴)..... ۱۷۹
 ۶. شیخ ابوالحسن شاذلی (م ۶۵۴)..... ۱۷۹
 ۷. سیف‌الدین باخرزی (م ۶۵۸)..... ۱۷۹
 ۸. جمال‌الدین احمد جورقانی (م ۶۶۹)..... ۱۷۹
 ۹. مولانا جلال‌الدین محمد بلخی رومی (م ۶۷۲)..... ۱۸۰
 ۱۰. صدرالدین محمد بن اسحاق قونوی (م ۶۷۳-۲)..... ۱۸۰
 ۱۱. نجیب‌الدین علی بن یزغش شیرازی (م ۶۷۸)..... ۱۸۱
 ۱۲. ابوالعباس مُرسی (م ۶۸۶)..... ۱۸۱
 ۱۳. شیخ فخرالدین ابراهیم عراقی (م ۶۸۸)..... ۱۸۱
 ۱۴. عقیف‌الدین تلمسانی (م ۶۹۰)..... ۱۸۱
 ۱۵. شیخ مصلح‌الدین بن عبدالله سعدی شیرازی (م ۶۹۱)..... ۱۸۲
 ۱۶. شیخ مؤیدالدین جندی (م ۶۹۱)..... ۱۸۲
 ۱۷. سعیدالدین فرغانی (م ۷۰۰)..... ۱۸۳
 ۱۸. عزیزالدین نسفی (م ظ ۷۰۰)..... ۱۸۳
- عرفای قرن هشتم..... ۱۸۳
۱. حسین بن عالم معروف به امیر حسینی (م ۷۱۸)..... ۱۸۳
 ۲. شیخ محمود شبستری (م ۷۲۰ یا ۷۴۰)..... ۱۸۴
 ۳. شیخ صفی‌الدین اردبیلی (م ۷۳۵)..... ۱۸۴

۱۸۴.....	۴. ملا عبدالرزاق کاشانی یا قاسانی (م ۷۱۶ تا ۷۳۵)
۱۸۵.....	۵. عزالدین محمود کاشی (م ۷۳۵)
۱۸۵.....	۶. علاءالدوله سمنانی (م ۷۳۶)
۱۸۶.....	۷. داوود قیصری (م ۷۵۱)
۱۸۶.....	۸. ابو حامد محمد بن ترکه اصفهانی
۱۸۶.....	۹. عبدالله یافعی یمنی
۱۸۷.....	۱۰. سید حیدر آملی (م ظ ۷۸۳)
۱۸۷.....	۱۱. امیر سید علی همدانی (م ۷۸۶)
۱۸۸.....	۱۲. زین الدین ابوبکر تایبانی (م ۷۹۱)
۱۸۸.....	۱۳. خواجه بهاء الدین محمد نقشبند (م ۷۹۱)
۱۸۹.....	۱۴. شمس الدین محمد خواجه حافظ شیرازی (م ۷۹۲)
۱۸۹.....	۱۵. خواجه علاء الدین عطار (م ۸۰۲)
۱۸۹.....	۱۶. عبدالکریم جیلی یا جیلانی یا گیلانی (م ۸۰۵)
۱۹۰.....	عرفای قرن نهم
۱۹۰.....	۱. خواجه محمد پارسا (م ۸۲۲)
۱۹۰.....	۲. شاه نعمت الله ولی (ظ م ۸۳۴)
۱۹۱.....	۳. محمد بن حمزه فناری رومی (م ۸۳۴)
۱۹۱.....	۴. صائن الدین علی بن محمد ترکه اصفهانی (م ۸۳۵)
۱۹۱.....	۵. شمس الدین محمد لاهیجی (م قبل از ۹۰۰)
۱۹۲.....	۷. نورالدین عبدالرحمن جامی (م ۸۹۸)
۱۹۴.....	چکیده ها
۱۹۷.....	درس هفتم: ادوار تاریخی عرفان اسلامی (۴)
۱۹۹.....	دوره چهارم: دوره افول

- دوره پنجم: دوره احیا و بازیابی ۲۰۲
- ویژگی‌های مهم این دوره ۲۰۲
- الف) نزدیکی هرچه بیشتر عرفان و حکمت ۲۰۲
- ب) هضم عرفان در تشیع ۲۰۳
- ج) ضعف سلسله‌های عرفانی ۲۰۴
- عارفان دوره پنجم ۲۰۵
۱. صدرالمآلهین شیرازی (م ۱۰۵۰) ۲۰۶
 ۲. ملامحسن فیض کاشانی (م ۱۰۹۱) ۲۰۷
 ۳. قاضی سعید قمی (م ۱۱۰۰ الی ۱۱۰۷) ۲۰۸
 ۴. آقا محمد مازندرانی بیدآبادی (م ۱۱۹۷) ۲۰۹
 ۵. ملاعلی نوری مازندرانی (م ۱۲۴۶) ۲۱۰
 ۶. ملاهادی سبزواری (م ۱۲۸۹) ۲۱۱
 ۷. سید رضی لاریجانی مازندرانی (م ۱۲۷۰) ۲۱۳
 ۸. آخوند ملاحسینقلی همدانی (م ۱۳۱۱) ۲۱۴
 ۹. آسیدعلی آقا قاضی طباطبایی (م ۱۳۶۶) ۲۱۷
 ۱۰. آقا محمدرضا قمشه‌ای (م ۱۳۰۶) ۲۱۹
 ۱۱. میرزا هاشم اشکوری (م ۱۳۳۲) ۲۲۲
 ۱۲. میرزا مهدی آشتیانی (م ۱۳۳۲) ۲۲۲
 ۱۳. آیت‌الله‌العظمی امام خمینی؛ (م ۱۴۰۸) ۲۲۳
 ۱۴. علامه سید محمدحسین طباطبایی (م ۱۴۰۲) ۲۲۵
 ۱۵. علامه حسن حسن‌زاده آملی ۲۲۶
 ۱۶. آیت‌الله سیدرضا بهاء‌الدینی؛ (م ۱۴۱۸) ۲۲۷
 ۱۷. آیت‌الله سید عبدالکریم کشمیری (م ۱۴۱۹) ۲۲۷

۲۲۷	۱۸. آیت‌الله شیخ محمدتقی بهجت
۲۲۸	۱۹. آیت‌الله جوادی آملی
۲۲۹	چکیده‌ها

مبحث سوم: عرفان نظری / ۲۳۳

۲۳۵	درس هشتم: عرفان نظری (۱)
۲۳۷	سیر تاریخی عرفان نظری
۲۴۰	موضوع و مسائل عرفان نظری
۲۴۲	فصل اول: خداشناسی عرفانی (وحدت شخصیه)
۲۴۳	طرح اجمالی از وحدت شخصیه
۲۴۳	برداشت‌های غلط از این طرح
۲۴۴	الف) حلول و اتحاد
۲۴۴	ب) همه‌خدایی
۲۴۴	ج) پوچ بودن غیرخدا
۲۴۵	انواع تحقق و وجود
۲۴۸	تشکیک خاصی صدرایی
۲۴۹	تحلیل عرفانی از نظام واقعیت
۲۵۱	مثال‌هایی در تبیین وحدت شخصیه وجود
۲۵۱	مثال اول: دریا و موج دریا
۲۵۳	مثال دوم: آینه‌ها
۲۵۵	چکیده‌ها

۲۵۷	درس نهم: عرفان نظری (۲)
۲۵۹	براهین خداشناسی عرفانی (وحدت شخصیه وجود)

۲۶۰	برهان عقلی بر وحدت شخصیه وجود
۲۶۳	برهان نقلی بر وحدت شخصیه وجود
۲۶۸	برای مطالعه بیشتر
۲۷۲	فروغات خدشناسی عرفانی یا لوازم وحدت شخصیه
۲۷۲	تمایز حق و خلق
۲۷۲	انواع مغایرت و تمایز
۲۷۶	/ برای مطالعه بیشتر
۲۷۶	تشبیه و تنزیه
۲۷۸	نفی حلول و اتحاد و همه‌خدایی
۲۸۰	تحقق خارجی کثرت و خلق
۲۸۱	بُعد تربیتی خدشناسی عرفانی
۲۸۳	برای مطالعه بیشتر
۲۸۳	وحدت شخصیه در نگاه و کلام دیگران
۲۸۷	چکیده‌ها
۲۸۹	درس دهم: عرفان نظری (۳)
۲۹۱	فصل دوم: هستی‌شناسی عرفانی (یا چینش نظام هستی)
۲۹۱	مقدمات
۲۹۱	مسئله اول: تجلی و ظهور
۲۹۲	مقام ذات
۲۹۲	کمون و بروز
۲۹۳	اسم عرفانی
۲۹۶	مسئله دوم: تشکیک در ظهور
۲۹۸	برای مطالعه بیشتر

۲۹۸	خفا در عین ظهور
۲۹۹	مسئله سوم: نَفَسِ رحمانی
۳۰۳	دلیل نام‌گذاری نَفَسِ رحمانی
۳۰۵	اسامی نَفَسِ رحمانی
۳۰۹	چکیده‌ها
۳۱۱	درس یازدهم: عرفان نظری (۴)
۳۱۳	تعین‌ها و کیفیت چینش آنها
۳۱۳	بخش اول: تعین‌های حقی
۳۱۴	تعین اول
۳۱۵	برای مطالعه بیشتر
۳۱۵	اسامی تعین اول
۳۱۷	تعین ثانی
۳۱۸	الف) اسمای الهیه
۳۱۸	تقسیمات اسماء
۳۱۹	۱. اسمای ثبوتی و سلبی
۳۱۹	۲. اسمای جمالی و جلالی
۳۱۹	۳. اسمای ذات، صفات و افعال
۳۲۲	۴. اسمای متقابل و غیرمتقابل
۳۲۲	چینش نظام اسمایی در تعین ثانی
۳۲۳	الله ذاتی و وصفی
۳۲۶	ب) اعیان ثابت
۳۲۷	برای مطالعه بیشتر
۳۲۷	فیض اقدس و فیض مقدس

۳۲۸ اقتضاهای اعیان ثابتہ

۳۲۹ قدر و سرّ القدر

۳۳۰ اسامی تعین ثانی

۳۳۲ چکیده‌ها

۳۳۵ درس دوازدهم: عرفان نظری (۵)

۳۳۷ بخش دوم: تعین‌های خلقی

۳۳۷ ۱. عالم عقل

۳۳۹ ۲. عالم مثال

۳۴۱ ۳. عالم ماده

۳۴۲ بخش سوم

۳۴۲ ۱. جلا و استجلا

۳۴۳ ۲. حضرات خمس

۳۴۵ ۳. قوس نزول و صعود

۳۴۶ پایان قوس نزول

۳۴۷ مراتب استیداعیه و استقراریه

۳۴۸ قوس صعود

۳۴۹ برای مطالعه بیشتر

۳۴۹ پایان قوس صعود

۳۵۱ ۴. انواع معراج

۳۵۳ ۵. صراط مستقیم

۳۶۰ ۶. قُرب حق تعالی

۳۶۲ ۷. حجه خاص و عام

۳۶۲	الف) وجه عام
۳۶۳	ب) وجه خاص
۳۶۴	چکیده‌ها
۳۶۷	درس سیزدهم: عرفان نظری (۶)
۳۶۹	معاد و قیامت از دیدگاه عرفا
۳۶۹	انسلاخ معنوی
۳۷۱	تناسخ و معاد جسمانی
۳۷۳	انواع پنج‌گانه قیامت از دیدگاه عرفانی
۳۷۵	۱. قیامت لحظه به لحظه
۳۷۶	۲. قیامت صغرای آفاقی
۳۷۶	۳. قیامت صغرای انفسی
۳۷۷	۴. قیامت کبرای شرعی
۳۷۸	۵. قیامت کبرای انفسی
۳۸۲	چکیده‌ها
۳۸۵	درس چهاردهم: عرفان نظری (۷)
۳۸۷	فصل سوم: انسان‌شناسی عرفانی (یا انسان کامل)
۳۸۷	جایگاه انسان در هستی‌شناسی عرفانی
۳۸۹	جامعیت انسان
۳۹۲	خلافت انسان
۳۹۵	برای مطالعه بیشتر
۳۹۵	انسان کامل، واسطه فیض الهی
۳۹۸	سریان انسان کامل در موجودات

۴۰۰	ولایت، نبوت، رسالت
۴۰۲	ختم نبوت و ولایت
۴۰۹	چکیده‌ها

مبحث چهارم: عرفان عملی / ۴۱۱

۴۱۳	درس پانزدهم: عرفان عملی (۱)
۴۱۵	مطلب اول: نگاهی اجمالی به مراحل تاریخی عرفان عملی
۴۱۶	۱. مرحله ریشه‌ها
۴۲۴	۲. مرحله شکل‌گیری
۴۲۴	۳. مرحله پختگی و کمال
۴۲۵	مهم‌ترین کتب عرفان عملی
۴۲۵	۱. اللّٰمَع
۴۲۶	۲. التّعَرّف لمذهب اهل التصوف
۴۲۶	۳. قوت القلوب فی معامله المحبوب
۴۲۷	۴. الاشارات و التنبيهات
۴۲۷	۵. رساله قشیریه
۴۲۸	۶. منازل السائرين
۴۲۸	۷. منطق الطیر
۴۲۹	۴. مرحله تکمیل
۴۳۰	مطلب دوم: حقیقت سلوک
۴۳۱	طریق و راه حرکت سلوکی
۴۳۳	برای مطالعه بیشتر
۴۳۵	چکیده‌ها

۴۳۷	درس شانزدهم: عرفان عملی (۲)
۴۳۹	حال و مقام
۴۴۲	نکته
۴۴۲	منزل‌ها و مقام‌های سیر و سلوک
۴۴۶	«تودرتو بودن» مقام‌های سلوک
۴۴۸	الف) مقام‌های اسلامی
۴۵۰	مقام ریاضت
۴۵۳	برای مطالعه بیشتر
۴۵۳	مرحله اول: بدایات
۴۵۳	۱. یقظه
۴۵۴	۲. توبه
۴۵۴	۳. محاسبه
۴۵۵	۴. انابه
۴۵۵	۵. تفکر
۴۵۶	۶. تذکر
۴۵۶	۷. اعتصام
۴۵۷	۸. فرار
۴۵۷	۹. ریاضت
۴۵۷	۱۰. سماع
۴۵۷	چند نکته
۴۵۹	مرحله دوم: ابواب
۴۵۹	۱. مقام حزن
۴۵۹	۲. مقام خوف

۴۶۰	۳. مقام اشفاق
۴۶۰	۴. مقام خشوع
۴۶۱	۵. مقام اخبات
۴۶۱	۶. مقام زهد
۴۶۲	۷. مقام ورع
۴۶۳	۸. مقام تبتل
۴۶۳	۹. مقام رجا
۴۶۳	۱۰. مقام رغبت
۴۶۴	نکته
۴۶۴	مرحله سوم: معاملات
۴۶۵	۱. مقام رعایت
۴۶۵	۲. مقام مراقبت
۴۶۶	۳. مقام حرمت
۴۶۶	۴. مقام اخلاص
۴۶۷	۵. مقام تهذیب
۴۶۷	۶. مقام استقامت
۴۶۷	۷. مقام توکل
۴۶۸	۸. مقام تفویض
۴۶۸	۹. مقام ثقه
۴۶۹	۱۰. مقام تسلیم
۴۶۹	چند نکته
۴۷۱	چکیده‌ها

۴۷۵		ب) مقامات ایمانی
۴۷۶		ج) مقامات احسانی
۴۷۷		تحلیل مسئله فنا از دیدگاه عرفا
۴۸۰		برای مطالعه بیشتر
۴۸۰		مرحله چهارم: اخلاق
۴۸۱		۱. مقام صبر
۴۸۱		۲. مقام رضا
۴۸۱		۳. مقام شکر
۴۸۲		۴. مقام حیا
۴۸۲		۵. مقام صدق
۴۸۲		۶. مقام ایثار
۴۸۳		۷. مقام خُلق
۴۸۳		۸. مقام تواضع
۴۸۳		۹. مقام فتوت
۴۸۴		۱۰. مقام انبساط
۴۸۴		نکته
۴۸۵		مرحله پنجم: اصول
۴۸۵		۱. مقام قصد
۴۸۵		۲. مقام عزم
۴۸۶		۳. مقام اراده
۴۸۶		۴. مقام ادب
۴۸۶		۵. مقام یقین
۴۸۷		۶. مقام انس
۴۸۷		۷. مقام ذکر

- ۴۸۷ ۸. مقام فقر
- ۴۸۸ ۹. مقام غنا
- ۴۸۸ ۱۰. مقام مراد
- ۴۸۹ مرحله ششم: اودیه
- ۴۸۹ ۱. مقام احسان
- ۴۹۰ ۲. مقام علم
- ۴۹۰ ۳. مقام حکمت
- ۴۹۱ ۴. مقام بصیرت
- ۴۹۱ ۵. مقام فراست
- ۴۹۱ ۶. مقام تعظیم
- ۴۹۲ ۷. مقام الهام
- ۴۹۲ ۸. مقام سکینه
- ۴۹۲ ۹. مقام طمأنینه
- ۴۹۳ ۱۰. مقام همت
- ۴۹۳ مرحله هفتم: احوال
- ۴۹۳ ۱. محبت
- ۴۹۴ ۲. مقام غیرت
- ۴۹۴ ۳. مقام شوق
- ۴۹۴ ۴. مقام قَلَق
- ۴۹۵ ۵. مقام عطش
- ۴۹۵ ۶. مقام وجد
- ۴۹۵ ۷. مقام دهشت
- ۴۹۵ ۸. مقام هَیْمَان
- ۴۹۶ ۹. مقام برق

۴۹۶	۱۰. مقام ذوق
۴۹۶	مرحله هشتم: ولایات
۴۹۷	۱. مقام لحظ
۴۹۷	۲. مقام وقت
۴۹۸	۳. مقام صفا
۴۹۸	۴. مقام سرور
۴۹۸	۵. مقام سرّ
۴۹۹	۶. مقام نَفَس
۴۹۹	۷. مقام غربت
۵۰۰	۸. مقام غرق
۵۰۰	۹. مقام غیبت
۵۰۰	۱۰. مقام تمکّن
۵۰۱	مرحله نهم: حقایق
۵۰۱	۱. مقام مکاشفه
۵۰۱	۲. مقام مشاهده
۵۰۲	۳. مقام معاینه
۵۰۲	۴. مقام حیات
۵۰۲	۵. مقام قبض
۵۰۳	۶. مقام بسط
۵۰۳	۷. مقام سُکر
۵۰۴	۸. مقام صَحْو
۵۰۴	۹. مقام اتصال
۵۰۵	۱۰. مقام انفصال
۵۰۵	مرحله دهم: نهایت

۱. مقام معرفت ۵۰۵
۲. مقام فنا ۵۰۵
۳. مقام بقا ۵۰۵
۴. مقام تحقیق ۵۰۶
۵. مقام تلبیس ۵۰۶
۶. مقام وجود ۵۰۶
۷. مقام تجرید ۵۰۷
۸. مقام تفرید ۵۰۷
۹. مقام جمع ۵۰۷
۱۰. مقام توحید ۵۰۸
- چند مطلب در پایان مباحث عرفان عملی ۵۰۹
- مطلب اول: اسفار اربعه ۵۰۹
- مطلب دوم: شطح ۵۱۱
- مطلب سوم: کرامات و خوارق عادات ۵۱۲
- مطلب چهارم: استاد سلوک ۵۱۳
- خاتمه ۵۱۵
- مسئله اول: عرفان ادبی ۵۱۵
- مسئله دوم: فرقه‌های عرفانی ۵۱۶
۱. محاسبیه ۵۱۷
۲. قضاویه ۵۱۷
۳. طیفوریه ۵۱۷
۴. جنیدیه ۵۱۸
۵. نوریه ۵۱۸
۶. سماعیه ۵۱۸

۵۱۹.....	۷. حکیمیه
۵۱۹.....	۸. خرازیه
۵۱۹.....	۹. خفیفیه
۵۱۹.....	۱۰. سیاریه
۵۱۹.....	۱۱. خلّمانیان
۵۲۰.....	۱۲. حلاجیان
۵۲۰.....	مسئله سوم: مستحسنات صوفیه
۵۲۱.....	۱. خانقاه
۵۲۲.....	۲. خرّقه
۵۲۲.....	۳. سماع
۵۲۴.....	چکیده‌ها
۵۲۷.....	فهرست منابع

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل ترین، جاودانه ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان راستین چه جانها که در راه آن نباخته اند و جاهلان و باطل پرستان چه توطئه ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن نکرده اند. چه تلخ واقعیتی است مظلومیت حقیقت و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سر بلند و سرفراز است و باطل از بین رفتنی و نگون سار. این بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام دار کوشش های خالصانه و پایان ناپذیر حقیقت جویانی است که در عرصه نظر و عمل، کمر همت را محکم بسته، از دام و دانه دنیا رسته اند و در این میان، نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، به ویژه اسلام و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و جانشینان برحق و گرامی علیه السلام، برجسته ترین است.

دانشمندان نام آور شیعه، مسئولیت خطرناک و بی نظیر خویش را بهره گیری از عقل و نقل، غوص در دریای معارف قرآن، برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت گریز دانسته، در این راه دیده ها سوده و جانها فرسوده اند. امروزه در دوره کمبود معنویت که هر لحظه دشمنان حقیقت و آدمیت با تولید و پخش زیاد آثار نوشتاری و دیداری و به کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت افزاری و نرم افزاری در زمینه های گوناگون برای تسلط بر جهان می کوشند، مسئولیت حقیقت خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به ویژه عالمان دین، بس عظیم تر و دشوارتر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی، کلامی، تفسیری، حدیثی، فقهی، اصولی و مانند آن کارنامه درخشانی دارند که بر پیشانی پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. پژوهشگران ما در زمینه علوم طبیعی، تجربی و فناوری‌های جدید نیز تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته‌اند و در جهان به جایگاه درخور خویش نزدیک شده‌اند و می‌روند تا با فعالیت‌های روزافزونشان، در صحنه علمی جهانی مقام شایسته خویش را بازابند، ولی تلاش‌های دانشمندان این مرزوبوم در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی، آن‌گونه که شایسته نظام اسلامی است، به بار ننشسته و آنان، گاه به ترجمه و نظرهای مشابه دیگران بسنده کرده‌اند.

در این زمینه رد پای ابتکارها و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از مبانی اسلامی را کمتر می‌توان یافت و تا رسیدن به جایگاه مطلوب راهی طولانی و پرچالش در پیش است. از این رو، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و سامان‌دهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها، از مهم‌ترین هدف‌های مؤسسه‌های علمی، به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های کامل جانشین برحق وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مد ظله العالی) از ابتدای تأسیس، بر اساس سیاست‌ها و هدف‌های برنامه‌ریزی شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی (دامت برکاته) به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته، در برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است.

معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت

دانش پژوهان و پژوهشگران، در زمینه نشر آثار اهل تحقیق نیز کوشیده و تاکنون در حد توان خود آثار ارزنده‌ای را به جامعه اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی در قلمرو عرفان اسلامی است که با تلاش پژوهشگر ارجمند جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای علی امینی‌نژاد نگارش شده است.

هدف اصلی نویسنده، ارائه دوره‌ای فشرده از بحث‌های مرتبط با عرفان اسلامی به دانش پژوهان مقطع کارشناسی است. معاونت پژوهش از مؤلف محترم و حجج اسلام والمسلمین آقایان غلامرضا فیاضی و سیدیدالله یزدان‌پناه صمیمانه سپاسگزاری می‌کند، که با نظارت و ارائه نظرهای سودمندشان، بر کامل شدن آن افزوده‌اند. همچنین توفیق روزافزون این عزیزان را از خداوند متعال خواستار است.

معاونت پژوهشی

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام